

ဩမ်။ သရပ်။ သမြပ်။ သရပ်ဖဉ်။

ပွဲအဘိဓါန်အာဟာလီဒေဂ် ဝေါဟာရ ‘ဩမ်’ ဝံ ညးထွေးလဝ်ဒ်ဒိဒိကြိယာမဲ့တဲ ညးကိုအဓိပ္ပါယ် v. to be near, to pertain to တဲ မကိုလဝ်ဒတိတ်ရမ်သင် ‘သရပ်’ ရ။ ‘ဩမ်ကျင်’ ဂ် ညးကိုလဝ် အဓိပ္ပါယ် v. to come near, to approach ရ။ ‘ဩမ်ဖဉ်’ ဂ်ပုန် ညးကိုလဝ်အဓိပ္ပါယ် to draw near to, to bring near to, to put on ရ။ ပွဲအဘိဓါန်အာဟာလီဒေဂ်ပုန် ဝေါဟာရ ‘သရပ်’ ဂ် ညးကိုလဝ်အဓိပ္ပါယ် v. to be near, to pertain to တဲ ‘သရပ်လဝ်’/‘သရပ်ဖဉ် လဝ်’ ဂ် ညးကိုလဝ်အဓိပ္ပါယ် v. to bring near ရ။

ပွဲအဘိဓါန်မန်ဗျာအာထောန်သိင်ဂ် ဝေါဟာရ ‘သရပ်’ ဂ် ညးကိုလဝ်အဓိပ္ပါယ် ‘အနားကပ်ထား သည်’/‘အသင့်ပြင်ဆင်ထားသည်’ ရ။ ‘သရပ်ဖဉ်လဝ်’ ဂ်တုန် ညးကိုလဝ်အဓိပ္ပါယ် ‘ကပ်ထား သည်’/‘အနီးအနားတွင်ထားသည်’ ရ။

ဩမ်

ဝေါဟာရ ‘ဩမ်’ ဝံ ‘သရပ်’ ကို ‘သပ်’ ကို ပွဲတိတ်ရမ်သင်မာန်ရောင် အဲညာတ်စေ့စိုတ်ရ။ နူကို အဝဲအဲမဇောတ်သွတ်တေ မိပိုဟိုစကာဒိုင်ဝေါဟာရဏအ်ဂ် အဲဂံမိင်ကျင်ဒိုင်လျိုင်ရ။ “အဲသပ်အာရ” သပ်ဝံမိပိုဟိုဂးတရ။ ‘သပ်’ ဝံဂ် ကာလချူမူး ‘ဩမ်’ ဟောင်မဒးချူရောင်ဂ် လှဟ်အဲဂံကွးစိုတ်ရ။ “အဲဩမ်အာရ” မူးဂ် ဗတ်ဗျာ “ငါသွားဖို့ အဆင်သင့်ဖြစ်နေပြီ” မဒ်ရ။ ဗတ်အေဂံလိက်တုန် “I am ready to go.” မဒ်ရ။

ဝေါဟာရ ‘ဩမ်’ ဝံ ဒ်ဒိဒိကြိယာမဲ့တဲ မှုအဓိပ္ပါယ်ဗတ်ဗျာ ‘အသင့်ဖြစ်သည်’/ ‘အဆင်သင့်ဖြစ် သည်’၊ ဗတ်အေဂံလိက် to be ready မဒ်ရ။ ဝေါဟာရ ‘ဩမ်’ ဝံ ပွဲခေတ်ပိုတဲဏအ် အဓိပ္ပါယ် ဗျိုင်တဲဒိုင်တဲ ကောန်မန်ပိုပွဲချင်ဗျာတအ်ဂ် ဒးစကာတ်ဒိုင် အရေဝေါဟာဗျာတဲ၊ ကောန်မန်ပို ပွဲချင် မူးသွင်ဂမ္တိုင် ဒးစကာတ်ဒိုင် အရေဝေါဟာအေဂံလိက်အိုတ်ရ။ ပွမဒးရပ်စပ်စကာဒိုင် အရေဝေါ ဟာဂကူညးတွဟ်တအ်သတ်ဏအ်ဂ် တုပ်တညင်ရ်မချီဗလိုက်ကလက်ကွဲ ဝေါဟာရမန်ဇကုဒုဒုဒုတအ် ဂ်ရောင်။ တီတဲ ညးညးအဲအဲ ကလေင်ရပ်စပ်စကာအာ ဝေါဟာရမန်ဇကုဒုဒုဒုဝံအိုတ်ညီအံ။ ဝါကျပ ယိုဂ်မ္တိုင်ဗွဲသွပ်ဝံ ဩမ်လုတ်စိစတ်ရံင်ညီ။

- နွံကာလမဲ့တဲ ဗောဓိသတ်ပို နူချင်ဗာရာဏသီ ဗွဲကမ္ဘိုင်ကိုဇုဟ်ဂ် ပျိုင်ဗပေင်ကွီစောတ်မ သုန်ကွဲတဲ ဩမ်ဒိုင်မသွာဗွဲကရ။ ပွဲကာလဂ် နဲဒဲသမ္ဘိကသမ္ဘိဂ်ကိုလေဝ် နကွီမသုန်ကွဲ ပျိုင် ဗပေင်ဗွဲကတဲ ဩမ်ဒိုင်မသွာဗွဲကရ။ (၅၅၀။ ၆-၁။ ပ-၂။ အစွဲဝံ။) ပွဲဗျာ/ ထိုအခါ

ဘုရားလောင်းသည် ဗာရာဏသီပြည်မှ အဘိုးများစွာထိုက်သော ဥစ္စာတို့ကိုယူ၍ လှည်းငါး ရာတို့ကို ပြည့်စေ၍ သွားအံ့သောငှာ အစီအရင်တို့ကို ပြု၍ထား၏။ ထိုမိုက်သော လှည်း ကုန်သည်သားသည်လည်း ထိုအတူပင်လျှင် ငါးရားသောလှည်းတို့ကို ပြည့်စေ၍ သွားအံ့ သောငှာ အစီအရင်တို့ကို ပြု၍ထား၏။ (၅၅၀။ ပ-၉။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူဗ္ဗာတွတ်ပွန်/ တစ်နေ့သောအခါ ဘုရားလောင်းကုန်သည်သည် လှည်းငါးရာတို့နှင့် ဝန်အပြည့်တင်ဆောင် ကာ ကုန်ရောင်းထွက်ရန် စီစဉ်သည်။ ခရီးထွက်ရန် အသင့်ဖြစ်နေချိန်တွင် လှည်းကုန် သည်မိုက်လည်း ဘုရားလောင်းသွားမည့် ခရီးစဉ်အတိုင်း လှည်းစီးရေငါးရာတို့ဖြင့် ကုန် ရောင်းထွက်မည်ဆိုသည့် သတင်းရောက်လာသည်။ (အနှစ်ချုပ်-၅၅၀။ ၃၆။ နှလုံးလှစာ တည်းအဖွဲ့။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ Now at the time of our story the Bodhisatta had loaded five hundred carts with costly wares of Benares and had got them all **ready** to start. And so had the foolish young merchant too. (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-4)

- “ယုံသိုင်ကျွဲ၊ မြိဟ်တံဂမ္ဘိုင် ခွဲရပ်ကေတ်ကံတူသွာ်လေံတွဟ်တဲ ခွဲတွန်တော့ဗိုင်ကျောံ ဩပိဒွိုင်ကိုပိုတဲရ၊ ပိုသောံဗွားတိတ်နူသောံတဲမြိဟ်တံဂ် သွိုင်သန်ရအံ” ကျွဲဂမ္ဘိုင်ဂး။ (၅၅၀။ ၈-၁၇၇။ ပ-၅၀၀။ အစောံ) (တွန်တော့ = ပေင်ကွတ်)။ ပဲ့မူဗ္ဗာ(ညောင်ကန်)/ “မျောက် မင်း၊ လေးတောင့်လက်စွဲကုန်ထသော မြတ်သောသံလျက်ကို ဆောင်ကုန်သောသူတို့သည် ထက်ဝန်းကျင်မှ အကျွန်ုပ်တို့ကို ဝန်းရံကုန်၏။ အဘယ်သို့သောအကြောင်းဖြင့် အကျွန်ုပ်တို့ အား သေဘေးမှလွတ်ခြင်းသည် ဖြစ်ပါအံ့နည်း။” (၅၅၀။ ၃-၁၀၉။ ညောင်ကန်။) (ခွဲ တွန်တော့ဗိုင်ကျောံ ဩပိဒွိုင်ကိုပိုတဲရ = လေးမြားလက်နက်ကိုင်ကုန်သော ထိုလူအပေါင်း တို့သည် ငါတို့ကို အနီးကပ်ဝန်းရံ၍ အသင့်စောင့်နေကြကုန်ပြီ။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ “All around us see them stand, warriors armed with bow and quiver, All around us, sword in hand: who is there who can deliver?” (The Jataka : Vol. I & II: Book II: p-54)
- ဒးကာလတဲသီ ဗောဓိသတ်သလိုက်မွေ့ကိုတ်ဗြကွေင် ဗသေင်တဝ်စရ်တဲ လတူကျိတ်စိင်ဇူ ညးမကယိုင်လဝ် နအပေတ်ဂ္ဂိထဝ်ဩန်ဂ် တိုန်ချိုက်ကေတ်တဲ ပြာပ်တိတ်အာကိုရင်ဒါန်တေံ ရ။ ကာလဂ် ဗြဂ် ခွဲယိုက်ကေတ်တြာ်ပိုတ်တဲ ခွဲကျင်ဒတ်ဩပိဒွိုင်ရ။ ဗောဓိသတ်ညာတ်တဲ သွာန်တိုန်ရ။ “မူဗြဂ်မဲ့ ယိုဒိုင်သိုသိုင်ဂ်ရော မွးတံ” ဗောဓိသတ်သွာန်။ (၅၅၀။ ၈-၁၉၃။ ပ-၅၄၄/၅၄၅။ အစောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ ဘုရားလောင်းသည် တန်ဆာဆင်အပ်သော မြတ်သော ဆင်ကျောက်ကုန်း၌စီးလျက် အလှူတင်းကုပ်သို့သွား၍ ရှစ်ယောက်ကုန်သော သူတို့အား၎င်း တကျိပ်ကုန်သောသူတို့အား၎င်း မိမိလက်ဖြင့် အလှူကိုပေး၍ တဖန်အိမ်သို့သွား၏။ ထိုယုတ် မာသောအကျင့်ရှိသော မိန်းမသည် ထိုငတုံးကို တောင်း၌နေစေ၍ ရွက်လျက် ထိုဘုရား လောင်း၏ လာလတ္တံ့သောလမ်းသို့သွား၍ ခရီး၌နေ၏။ မင်းသည်မြင်၍ “ဤမိန်းမကား အ ဘယ်မိန်းမနည်း” ဟုမေး၏။ (၅၅၀။ ၃-၁၆၅။ ညောင်ကန်။) (ကျင်ဒတ်ဩပိဒွိုင် = အသင့်လာရပ်၍ စောင့်နေသည်) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ Now the Bodhisatta used to ride to an alms-hall upon the back of a splendid elephant richly dight; and

after giving alms to eight or ten people, he would set out again for home. Then the wicked woman placed her paramour in the basket, and taking it up, she stood where the king was used to pass. The king saw her. “Who is this?” he asked. (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-84)

- ဗောဓိသတ်(သွိုင်ကျွဲ)တုန် စိပ်ပွဲပယံသွာတွဲရုံ မွှတ်ဂမ္ဘိုင်လိုင်အိုတ်ရချပ်တဲ့ သိုကျွဲဒစံစော လို့က် ပြာပ်ကျင်တဲ့ တိုန်အာတွံကြိုက်ဂုံတဲ့ စသတ်ကြိုက်ဂုံရ။ ပွဲကာလဂုံ သွိုင်လကိုတ်ဋ္ဌဟ် သို့ရိုင်ဗျူကျွင်ကြိုက်တေဂုံ ညာတ်ကျွဲဂမ္ဘိုင်တဲ့ သွိုင်ကော်မွှတ်ဂမ္ဘိုင် သိုသွာတွဲဂမ္ဘိုင်တဲ့ ဗိုင် လဗိုန်လဝ်အိုတ်ရ။ “ယးဂတတဲ့ ပိုခရိတ်စပျုန်ကျွဲရ” ဂးတဲ့ မွှတ်ဂမ္ဘိုင်လဗိုန်လဝ်အိုတ်ရ။ ကျွဲဂမ္ဘိုင်ညာတ်မွှတ်ဂမ္ဘိုင် ဗိုင်ဩပိဒံ သိုမသွေးဒိုင်ကံတွဲလေအိတ်တဏှံတံဂုံတဲ့ ဩမ္မေသွာဒံအာ ဂုံ ဟံညာတ်တဲ့ သိုမဖေက်ဒလံတဝ်တဂုံ ပြာပ်ကျင်ကိုဗောဓိသတ်အိုတ်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၄၀၇။ ၃-၄၉၇။ အစွေံ။) ပွဲမူဗ္ဗာ/ ဘုရားလောင်း(မျောက်မင်း)သည် လူတို့သည် အိပ် ပျော်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်လတ်သော် သန်းခေါင်အခါ၌ ပရိသတ်နှင့်တကွ သွား၏။ ရှစ် သောင်းကုန်သောမျောက်တို့သည် သစ်ခက်တစ်ခုမှ သစ်ခက်တစ်ခုသို့ သွားကုန်လျက် သ ရက်သီးတို့ကို စားကုန်၏။ မင်းသည်နိုး၍ မျောက်အပေါင်းကိုမြင်၍ လူတို့ကိုထစေ၍ လေး သမားတို့ကိုခေါ်စေ၍ “အကြင်အခြင်းဖြင့် ဝန်းရံသည်ရှိသော် သရက်သီးကိုစားကုန်သော ထိုမျောက်တို့သည် မပြေးကုန်၊ ထိုအခြင်းဖြင့် ထိုအရပ်ကိုခြံရံ၍ နက်ဖြန် သရက်သီးတို့ကို လည်းကောင်း မျောက်သားတို့ကိုလည်းကောင်း စားကုန်အံ့” ဟုဆို၏။ လေးသမားတို့သည် “ကောင်းပြီ” ဟုဝန်ခံ၍ သရက်ပင်ကိုခြံရံ၍ မြားတို့ကိုဖွဲ့၍ တည်ကုန်၏။ ထိုမျောက်တို့ သည်မြင်ကုန်၍ သေဘေးမှ ကြောက်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ပြေးအံ့သောငှာ မတတ်နိုင်ကုန်ရကား ဘုရားလောင်းသို့ ကပ်ကုန်၍ ---။ (၅၅၀။ တ-၃၁၈/၃၁၉။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံ လိက်/ When the men had fallen asleep, the Bodhisatta came at midnight with his retinue. Eighty thousand monkeys moving from branch to branch ate the mangoes. The king, waking and seeing the herd of monkeys, roused his men and calling his archers said, “Surround these monkeys that eat the mangoes so that they may not escape, and shoot them: tomorrow we will eat mangoes with monkey’s flesh.” The archers obeyed, saying, “Very well,” and surrounding the tree stood with arrows **ready**. The monkeys seeing them and fearing death, as they could not escape, came to the Bodhisatta, ----. (The Jataka: Vol.III & IV: Book VII: p-226)
- ကြိုက်တွဲဒြဟတ် မွှဲဂွေဟ်မခိုဟ်ဂုံ ကိုမံင်ပွဲပါင်တရင်ပန်ဒိုဟ်ဂုံတဲ့ ကာလကျွဲကျင်မွဲး ကိုတ ဆုတ်လုပ်ပွဲကတိုင်ဂုံတဲ့ ကိုကွဗက်လုပ်ရ။ ကာလဂုံ ကြိုက်ပွဲထမောင်ခါဒိုဟ်ဂုံ ကိုတုက်ဆာဲ ထကဲခါဒိုဟ်ဂုံရ။ သာဝံစီရင်လဝ်တဲ့ဒိုအိုတ်တဲ့ ဗိုင်ဩပိဒံရ။ ညာတ်အစီရင်ဂုံ သိပ်နက် ဗိုန်ဇုအိခိုင်လောန်တဂုံ ကြိုက်ဂမ္ဘိုင်ညာတ်တဲ့ ဟံဂွံဖေက်ဒည ကုသရဲတဲ့တဲ့ ဒိုင်တအိုတ်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၄၉၂။ ၇-၃၂၁/၃၂၂။ အစွေံ။)

- “ယုံဂမီတံ၊ သိုင်မနောဇဂ် နစွန်သတ်ထင် မွဲကုမြဲမောင်မလောန်ဂ် ဗဗိုဟ်ကေတ်တဲ တိုင် ဗိုက်သျှိုက်ကွေဟ် ယျှိန်စရဲတဲ နတဲခါပင်ယိုလတူကွိပ်တဲ သိုင်ကွဲမွဲ မဍုင်လက်ကရ်ဂ်ဒ်တဲ ပြာပ်ကွင်ကိုဏသိပိဂ်ရ။” (၅၅၀။ ၆-၅၃။ ၉-၂၀၄။ အစွောံ။) ဗတ်ဗွာ/ “ရဟန်းတို့၊ မနောဇမင်းသည် အလွန်မွေးသောရနံ့ရှိသော ရွှေအဆင်းရှိသော နံ့သာကိုလိမ်း၍ တန်ဆာ ဆင်လျက် ရုပ်အဆင်းကိုတက်စေ၍ လက်နှစ်ဖက်ကို ဦးခေါင်းထက်၌တင်၍ တစ်ရတုတစ်ပါး ကုန်သော မင်းအပေါင်းတို့သည် အနီးကပ်၍ နောက်မှ အသင့်ခြံရံကုန်လျက် ထိုသုံး ယောက်ကုန်သော ရသေ့တို့ထံသို့ ချဉ်းကပ်ရောက်လာ၏။” (သုတေသီ)

သရပ်

‘သရပ်’ ကော် ‘သရပ်ဖုဒပ်’ ဝံ အဓိပ္ပါယ်တုပ်သွဟ်ဒိုင်ရ။ ဝေါဟာရ ‘သရပ်’/‘သရပ်ဖုဒပ်’ ကော် ဝေါဟာရ ‘စီရင်’ ဝံ မွဲလအာအဓိပ္ပါယ်မတုပ်သွဟ် မဒ်တ synonyms ရ။ ဝေါဟာရခါဝံ လ ဆောင်မဂ္ဂိုင် ဗွပ်ဖျပ်မွဲစွဲတဲ ‘စီရင်သရပ်ဖုဒပ်’ သာ်ဝံမစကာတ်ဂ် ဝံညာတ်ကေတ်ဒွဲမဂ္ဂိုင်ရ။ ‘သ ရပ်’/‘သရပ်ဖုဒပ်’ ဝံ မွဲအဓိပ္ပါယ်ဗတ်ဗွာ ‘အဆင်သင့်ဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်သည်’/‘အသင့်ပြင်သည်’/ ‘ကြိုတင်ပြင်ဆင်သည်’ မဒ်ရ။ အဓိပ္ပါယ်ဗတ်အင်္ဂလိက်တုန် to prepare, to make ready မဒ် ရ။

- ကာလဗောဓိသတ်(သေဠိဇ္ဇော်)မညန်ကွင် သာ်ဝံ(ကတာဟက) ဟိုကိုဂမိရ။ “သေဠိဇ္ဇော် ကျင်ညာတ်တုအဲ ပင်ကွင်စွစီရင်သရပ်လင် အဲဒိုက်သိုတမဲလဗဲ သွေးဒစးအာညိရ” ဂမိ ဂး။ ကတာဟကမယိုက်ကေတ်တမဲလဗဲ သိုတို့ဝါရဂမ္ဂိုင် မဒးအာစိုပ်ဗောဓိသတ် လှောင် တဲ ကွဲလဗဲဗောဓိသတ်။ --- (၅၅၀။ ၆-၁၂၅။ ၈-၃၅၇။ အစွောံ။) ပွဲမုဗွာ/ ထိုကဌာ ဟကသည် --- ဘုရားလောင်း၏ ပစ္စန္ဒရစ်အနီးသို့ ရောက်သောကာလ၌ ယောက္ခမကို “ဘခင်၊ အကျွန်ုပ်၏အဘသည် အရှင်တို့အား ဖူးမြင်အံ့သောငှာ လာသတတ်။ သင်တို့သည် ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို စီရင်ကြကုန်လော။ ငါသည် လက်ဆောင်ကိုယူ၍ ခရီးဦးကြိုဆိုအံ့” ဟု ဆို၏။ ယောက္ခမသည် “အမောင်၊ ကောင်းပြီ” ဟုဝန်ခံ၏။ ကဌာဟကသည် များစွာသော လက်ဆောင်တို့ကိုယူ၍ (ဘုရားလောင်းကို)ရိုခိုး၍ လက်ဆောင်ကိုဆက်၏။ (၅၅၀။ ၈-၅၃၇။ ညောင်ကန်။) ပွဲမုအင်္ဂလိက်/ --- he had said to his father-in-law shortly before the arrival of the Bodhisatta, “I hear that my father is coming to see you. You had better **make ready** to entertain him, while I will go and meet him on the road with a present.” “Do so, my dear boy,” said his father-in-law. So Katahaka took a magnificent present and went out with a large retinue to meet the Bodhisatta, to whom he handed the present with a low obeisance. (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-276)

- သိုင်ဒကောတ်တုဇဠိညာန် ဟိုတ်ကောန်မပဒေန်လုတ် ဘဲမသက္ကိန် တီစွတ်တဲ သွက်မဝံဗလး ဘဲ ဂမြင်ကျာမွဲ ဝံစီရင်လဝ်တဲ ဘဲကျင်စိုပ် မဝံလလဗလးဇကုဝံ ပပွောန်သိုတဲ ပတလ

သမ္ဘိ သို့ကိုတိုင် ညာတ်ကိုသေ့ဝဲ သွက်မဗလးဘဲအနာဂတ် ပဲ့လိုက် ဒိုပလိုက်တေ ဣကရာတ် သွက်ဆေဝ်ဒဝ်တလုင်ပွာန်ကို စီရေင်သရပ်လင် အပေတ်ပဋိပတ်ဒွေးလှိုန်ညိ။ (၅၅၀။ ၉-၁၄၁။ ပ-၃၉၉။ အစွောံ။) (ဂလာန်ဒြောအိဗ္ဗောန်ကျပ်ဇွေအစွောံ) ဗတ်ဗ္ဗာ/ ညာတ်အ မြေင်အမြင်ရှိသော ဖွတ်မင်းသည် မိမိသား၏ အပေါင်းအသင်းမှားခြင်းကြောင့် ဘေးဖြစ် လာလိမ့်မည်ဟု အဟုတ်အမှန်သိ၍ ထိုဘေးမှလွတ်အောင် တစ်ခုသောကယ်ပေါက်ကို ကြို တင်စီရင်ထားပြီး ဘေးရောက်သောအခါ မိမိကိုယ်ကို လွတ်အောင်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်ကို စံန မူနာယူကာ အမြေင်အမြင်ရှိသူဖြစ်လျက် အရည်ကိုကြည့်ပြီး အဝေးကိုမြင်၍ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝတွင် သာမက တမလွန်လောကအထိ ဖြစ်လာနိုင်သည့် အနာဂတ်ဘေးမှ မိမိကိုယ်ကိုလွတ်ရန် အလိုငှာ မင်းဧကရာဇ်သည် ရန်သူ့စစ်၏အလာကို ကြိုတင်တားဆီးသကဲ့သို့ အထောက် အပံ့ပစ္စည်းနှင့်တူသော မှန်ကန်သောအကျင့်မြတ်ကို အမြဲအသင့်စီရင်ထားပါလေ။ (ဝေါဆရာ တော်ဘုရားကြီး၏အဆုံးအမ) (သုတေသီ)

- “ယုံမွောံ၊ အဲဒိုင်ပဲ့သို့ဝွံဂှ် ညံင်စာင်ညးမကြိုင်လဝ်ကို ပဲ့ဥဒျာန်ပိုတေံဂှ် ပိုသိုက်ဝွံတိတ်ဝေင်ညိ ရမွောံ” ကမ္ဘတ်ဂှ်ဂး။ “သာဓု ဝွံရအံ” (သုတ်ဗြစရဲဒျင်)သီရိမာဂှ်ဂးတဲ မပ္ပံခါဒနီယ ဘော ဇနီယဂှ် ကိုစီရေင်သရပ်လင်တဲ နအပေတ်အိုသိုက် ကျိုင်ကျပ်တဲ ပဲ့ယာန်မကြောပ်ဗွန်ဂှ် ဝွံ ဒိုင်တဲ တိတ်အာဥဒျာန် --။ (၅၅၀။ ၉-၃၁၈။ ဒု-၁၈၇။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ တနေ့သည့် သာမာကို “နမ၊ ငါသည် ဆောင်း၌ လှောင်ထားအပ်သောကြက်ကဲ့သို့ အမြဲအိမ်၌လျှင်နေရ ၏။ တနေ့တရက် ဥယျာဉ်ကစားလို၏” ဟု (ခိုးသူကြီး)ဆို၏။ သာမာသည် “ကောင်းပြီ” ဟုဝန်ခံ၍ ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်အစရှိသော အလုံးစုံသော အဆောက်အဦကို (အသင့်)စီရင်၍ ခပ်သိမ်းသောတန်ဆာဖြင့် တန်ဆာဆင်ယင်လျက် ခိုးသူကြီးနှင့်အတူ ဖုံးလွှမ်းသောယာဉ်၌စီး ၍ ဥယျာဉ်သို့သွား၏။ (၅၅၀။ ဒု-၆၅၇။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ So one day he (the robber) said to her, “My dear, we always stay indoors like tame cockatoos in a cage. Some day we will disport ourselves in the garden.” She readily assented and **prepared** every kind of food, hard and soft, and decked herself out with all her ornaments, and drove to the garden with him seated in a close carriage. (The Jataka: Vol. III & IV: Book IV: p-41)
- “ကုသိုအဲထပ်ကွံသွာံမဟုတ်အာဂှ် ပရိစာဂမဂပ်ဂပ်ကိုထပ်ကွံသွာံဂှ် နဗ္ဗတ်ထပ်တဲဟေင် အဲ သိုက်ဝွံပျဲဒါန်ညိ” ဗောဓိသတ်ဂး။ သိုင်နာရဒကိုသာဓုကာတဲ ဒါန်မဇ္ဇော်သရပ်တဲ လုက်ထပ် တဲ ဗောဓိသတ်ကိုဒါန်တဲ မရနုက်ကိုဒစာံတဲဂှ် ပကာဂစိုတ်တဲ တိုန်ကျိဒ်ပဲ့ဒျင်သွဝ်တေံပွန်ရ။ (၅၅၀။ ၉-၄၉၄။ ၇-၃၃၇။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ “အမောင်နာရဒ၊ ငါသည် မင်းအဖြစ်ကို အလိုမရှိ။ အနှစ်ခုနစ်ရာတို့ပတ်လုံး ကင်းလေသောအလှူကို ခုနစ်ရက်ဖြင့်သာလျှင် လှူလို ၏” ဟု (ဘုရားလောင်း)ဆို၏။ မြစ်တော်နာရဒမင်းသည် “ကောင်းပြီ” ဟု သာဓိနမင်း ကြီးစကားကို ဝန်ခံ၍ အလှူကြီးကို စီရင်၏။ (ဘုရားလောင်း)သာဓိနမင်းကြီးသည် ခုနစ် ရက်ပတ်လုံး အလှူကြီးကိုပေးပြီးလျှင် ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့၌ သေ၍ တာဝတိံသာနတ် ပြည်၌ ဖြစ်တော်မူ၏။ (၅၅၀။ စတု-၃၅၂။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ “My dear

son, I want no kingdom; but for seven days I wish to distribute again the alms given during these seven hundred years.” Narada was willing, and doing as he was requested, **prepared** a vast largess for distribution. For seven days the king gave alms; and on the seventh day he died, and was born in the heaven of Thirty-three. (The Jataka: Vol. III & IV: Book XIV: p-226/227)

သမြမ်

ဝေါဟာရ ‘သမြမ်’ ဝှံ့ဂှ် ညံ့ပှံင်တိတ်ကျင် နူကိုဝေါဟာရ ‘သြပ်’/‘သရပ်’ ဝှံ့ရ။ ပွဲဝေါဟာရ ‘သြပ်’/‘သရပ်’ ဂှ် အခပ် ‘မ’ လုပ်အဒေါင် နှ် infix တဲ့ မက္တိန်ကျင် ‘သမြမ်’ ဝှံ့ရ။ ဝေါဟာရ ‘သမြမ်’ ဝှံ့ ဗွဲဒဒ်ပိုဒ်ကြိယာမွဲကို ဗွဲဒဒ်နာမဝိသေသနမွဲကို ဗွဲဒဒ်ကြိယာဝိသေသနမွဲကို ရံင်ဒွဲဝါတု ရပ်စပ်စကာမာန်ရ။ ဗွဲအဓိပ္ပါယ်ဗွဲမူး ‘အဆင်သင့်’/ ‘အလိုလို’/ ‘အလိုအလျောက်’၊ ဗတ်အေဂံ လိက်တုန် v. to be opportune, adv. in readiness, adv. naturally, automatically သာ်ဝှံ့ကေတ်အဓိပ္ပါယ်မာန်ရောင် အဲညာတ်စှ်စိုတ်ရ။ ပယိုဂ်ဥဒါဟိုဂ်ဂမ္တိုင်ဗွဲသွပ်ဝှံ့ သြပ်လူတ်စီစတ် ရံင်ညိ။

- အမာစဒိန်မွဲဂရတ် ဖျေုဏာဇကုလုန်အိန် စိုပ်ဒမံင်သိုင်ဗြာဇူ ဗလိုပ်ဟုံလုန်အိန် စိုတ်တန် ကြန်ညိတု သိုင်ဗြာဇူသွာန် “အရေင်ဇကုရာဇ်တွာဝှံ့ ခါမချပ်လေဝ်မတီ၊ ပသစာတု ရပ်ဖရင် မင်ဂံင်ရောင် ညာတ်သာ်လိုတု မူဟိုတ်မပလိုက္တေရော။” လုန်အိန်မိင်တု ပ္တိုတုန် “ခါသဒ်မ သွာန်အဲဒိုက် ယွံသင်ဃာတ် သစာဝှံ့ သွတ်ရဟာ ဟုံသွတ်ဟာ သာ်ဝှံ့စိုတ်အဲဒိုက်မဒ် ဗမာ ကဗျ ဗိုလ်ပွာန်ညံ့ကျော်မံင်ဇေဝ်မဝှံ့ ညံ့သွက်ကလေင်တိုန်အာရ။ ဇူးကေတ်သမြမ်ဂှ် ဟုံမိက် ဇူး ပသစာတုကေတ်ဇူးမူးဂှ် မတုတေံ သိုင်အသးဒ်ဇကုရာဇ် ပိုင်ကိုန်ဟံသာဝတီ၊ ဟံသာဝတီ နှ်ဗျင်သိုင်အိန် နွံတိဇမူး၊ သတြုစိုပ်ဒွဲဂှ် ဇူးကေတ်သမြမ်သာ်ဟုံချပ်၊ နစွဲအလေက သိုင် အသးကေတ်ဇူးကိုညးဝှံ့ နူပဋ္ဌမဒင်ယျုချင်ဟံသာဝတီ၊ ပဟိုတ်သိုင်အသး ချပ်ကသပ်ဥပ္ပါ ကေတ်ဇူးကိုသတြုဂှ် ကြံမြိပတ်အာ ‘ချင်ပါဝှံ့’ မဒင်ယျု။ လျှဟ်နာ်ပိုတုညးရာဇာဓိရာဇ် ဝေင်ပွာန်ကိုဗွာကမ္မော်ဇေဝ်မ ညံ့သဒးကလေင်တိုန် ဝှံ့ဇူးကေတ်သမြမ်ရ။ ဇူးဗဗွဲဝေင်ဟုံ မိက်ကေတ်၊ ဇူးစွဲဥပ္ပါ မအာကေတ်ဇူးပွန်။ ကိုညးဝှံ့ဇူးကေတ်ရ၊ ချင်ဗဂေါဂှ် ဂတးကေတ်တု မူ ချင်မသွေံကော်ပွန်ရော။ အဲဒိုက်ချပ်ညာတ်သာ်ဂှ်တု အဲဒိုက်ဟို ဟာ်ဗွာတမြအ် ဝေင်ပွာန် ပသစာ သွတ်မွဲလှော်ဟာ အဲဒိုက်ဟိုက္တေ။ တွာကသပ်မချပ်ကေတ်ရ၊ ဇူးဗဗွဲဝေင်ဟုံ ဟုံဝှံ့ဒ်။” (အ ကြိုကမြလ္လီရာဇာဓိရာဇ်။ ၁၆၈။) (ဇူးကေတ်သမြမ် = ဘာမျှလုပ်စရာမလိုဘဲ အလိုလို အ ဆင်သင့် အနိုင်ရသည်)

- “မာဃဒေဝါန်၊ အိန်နာ်ဗြပ်ပန်။ ပသိုင်စမိုင်၊ တာဝတိင်နန်။ နာ်ဒေဝတ်၊ ဇော်နာ်သန်။ သ ကိုပ်ပွာန်ဇော်၊ ဗော်ဓါဇော်ပန်။ မှောင်မှန်စင်၊ တဏင်လီစန်။ သဏာမြမော်၊ ဒေန်ထင် ဒေန်ထန်။ ဣဒ်သမြမ်၊ ဗြပ်ဗစွဲပန်။ အဟာဒ်ဒိပ်၊ ဇိပ်ကိုပ်ပြလောန်။ ဟုံဒးသွေင်ဂှဲ၊ အ မာကဗျန်။ ဣဒ်သမြမ်၊ ဗြပ်ဗစွဲပန်။” (လိက်မေဃသန်။ မုက်—၉။ ဇွန်လိက်မန်တြေတြဟ်

ကျော်ကဗျအလင်္ကာမန်ဂမ္ဘိုင်။) (ကျွန်ုပ်သမ္ဘင် ခြပ်ပစ္စည်း = တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ အစာအဟာရ၊ အဝတ်အစား အဆင်တန်ဆာ၊ နေထိုင်ရာဗိမာန် အစရှိသောပစ္စည်းလေးပါးတို့သည် စိတ်တိုင်းကျ အလိုလို အဆင်သင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။)

- “ဒေဝိန္ဒအံ၊ အိန်နာဲပြပန်။ သျှက်နန်ပသိုင်း၊ တာဝတိံပွန်။ ဝှကျော်ဇော်ပန်၊ ပွဲနန်ကျော်ဩ။ ကမ္ဘာန်ခါလက်၊ ပေင်ဂှက်တဝီ။ ရိုဟ်ရိုဟ်တဲပျှင်၊ ပြာပ်ကျင်သီက္ခီ။ သကိုပ်ပွန်ပွီ၊ မံင်သို တို့တွန်။ သကိုပ်ပွန်ဇော်၊ ဗော်ခါစော်ပန်။ သဏာမြမော်၊ ဒေန်ထပ်ဒေန်ဩနံ။ ဣဒ္ဓိန် သမ္ဘင်၊ ခြပ်ပစ္စည်း။ အဟာရဒိပ်၊ ဇိပ်ဂှိပ်လောန်သန်။ ဟံဒဲသိုက္ခဲ၊ အမာဲကဗျန်။ ကျွန်ုပ်ညင် စိုတ်၊ ဟိုတ်ကုသိုပွန်။” (လိင်္ဂမာဃဒေဝါနံ။ မုက်-၃၉/၄၀။ ဇွန်လိင်္ဂမန်တြေတြဟ် ကျော် ကဗျအလင်္ကာမန်ဂမ္ဘိုင်။) (ကျွန်ုပ်သမ္ဘင် = အလိုလို အဆင်သင့်ဖြစ်ပေါ်လာသည်။/ ကျွန်ုပ် ညင်စိုတ် ဟိုတ်ကုသိုပွန် = ရှေးဘဝကပြုထားအပ်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုကြောင့် အရာ ရာတိုင်းသည် စိတ်အလိုကျ ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။)

တင်သန္တီ။ ဝေါဟာရ ‘သမ္ဘင်’ ဝှ မူးနူအဓိပ္ပါယ်ဏာအံတဲ အဓိပ္ပါယ်တွဟ်သ္မာင်လေင် နွံတဏီရ။ အဓိပ္ပါယ်သ္မာင်ဝှ အတိုင်အဲမဝှတိညာတ်လင်ဂှ် ‘ချီဇတင်’/‘ဒလင်ဇတင်’ မဒ်တဲ ဗတ်ဗ္ဗာမူး ‘တုန် လှုပ်သည်’၊ ဗတ်အေင်္ဂလိက်မူး to quake, to shake, to tremble မဒ်ရ။ ဝေါဟာရ ‘သမ္ဘင်’ ဝှအဓိပ္ပါယ် ‘ချီဒလင်ဇတင်’ ဂှ် ဥဒါဟိုရ်ဂမ္ဘိုင်ဗွဲသွင်ဝှ အဲပွိတ်ထွဲကုရ။ ဩင်လူတ်စိစတ်ရင်ညိ။

- ကျော်တြဲတုန်လေင် ဇရေင်ချင်ဥက္ကဋ္ဌဂှ် ပဒတ်တဲ ကျော်အာချင်ဝေသာလီ ပြာပ်အာပွဲဂေါတမ စေတီ မဒ်ဋ္ဌာန်ဆုမယိတဲ ဂေါတမသုတ်ဂှ် ကျော်တြဲတုန်တဲ ကာလဂှ် စုံလီလောကခါတ် ချီသမ္ဘင်ဒလင်ဇတင်အာဂှ် ခမီမသုန်ကွဲတံမိင်တဲ အာစိုပ်အရဟတ္တဖိုဖအိုတ်ရ။ (၅၅၀။ ၉-၂၄၅။ ပ-၆၉၆။ အစွောံ။) ပွဲမူဗ္ဗာ/ မြတ်စွာဘုရားသည် ဥက္ကဋ္ဌ၌ မွေ့လျော်တော်မူသမျှ နေတော်မူ၍ ဝေသာလီပြည်သို့ ကြွတော်မူပြီးလျှင် ဂေါတမနတ်၏နေရာ၌ ဆောက်အပ် သောကျောင်း၌ ဂေါတမကအမည်ရှိသော သုတ္တန်ကိုဟောတော်မူ၏။ တသောင်းသော လောကခါတ်သည် တုန်လှုပ်၏။ မူလပရိယာယသုတ္တန်ကိုကား နာရကုန်၍ ထိုရဟန်းတို့ သည် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏။ (၅၅၀။ ဒု-၃၅၁။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေင်္ဂလိက်/ When the Master had stayed as long as he wished in Ukkattha, he departed to Vesali; and at Gotama’s shrine he repeated the Chapter on Gotama. There was a **quaking** of a thousand worlds! Hearing this, these Brothers became saints. (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-180)
- ပွဲချိုန်ခဏဂှ် ရသီခါဂှ်အံဒိုင် ဇရေင်ဥဒျာန်ဂှ် သိုင်တိတ်ဂဇိုင်အာ ညာတ်ကေတ်တဲ ဒဒ်ဣသိ ဗြဲမူရုပ်သင် ညးမဂပ်ဂဝ်သျှင်သျှိက် ဝှမလောန် ယှင်ရင်လင်ရုပ်မပြ ပြဘာတ်ဗြဲဂှ် သိုင်ဗွဲတဲ တရ။ စိုတ်သိုင်စပ်အာ ဝှအစောံကိလေသတဏှာ ရာန်သကိုတ်တဲ စိုတ်သိုင်ချီသမ္ဘင်ဒလင် တရ။ (၅၅၀။ ၉-၄၄၃။ ဒု-၆၇၃။ အစွောံ။) ပွဲမူဗ္ဗာ/ (မင်းသည်) ထိုနှစ်ယောက်ကုန်သော ရသေ့ယောက်ျား၊ ရသေ့မိန်းမတို့ကိုမြင်၍ အလွန်ကြည်ညိုဖွယ်ရှိသော မြတ်သောအဆင်းကို

ဆောင်သော ရသေ့မကို ကြည့်သည်ရှိသော် တပ်စွန်းသောစိတ်သည် ဖြစ်လေ၏။ ထိုဗာရာဏသီမင်းသည် ကိလေသာ၏အစွမ်းဖြင့် တုန်လှုပ်လျက် --။ (၅၅၀။ တ-၆၁၆။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ And the king in passing through the park, perceived them both sitting there; and as his eye fell on this amiable and very beautiful lady, he fell in love. **Trembling** with desire, he determined to ask what she was to the ascetic. (The Jataka: Vol. III & IV: Book X: p-14)

- ပဲ့ကာလဂ် ညာတ်လှည့်ကျင်ဂ်တဲ (ဒြဲ)စိတ္တမဲ့ဂ် ဟံအာရ။ (ဒြဲ)သုတဏာမဲ့ဂ် ဖေက်ဇတဝ် သမ္ဗိတိုန်တဲ ခြေပ်ကွေ့ညိတဲ “မူညွာပရော၊ ဒုင်ဂစိတ်ကရောံကောစါရ” ဂးတဲ ကလေင် ကျင်ဒိုင် သွဲသွဲဗောဓိသတ်(ဒြဲ)ဂ်ပုန်ရ။ (၅၅၀။ ဇ-၅၀၁။ ၈-၈။ အစွေံ။)

သရပ်ပဉ်။ သရပ်ပဉ်။ သရောပ်ပဉ်။

‘သရပ်’ ကို ‘သရပ်ပဉ်’ ဝံ တုပ်သွဟ်တဲ မှုအဓိပ္ပါယ်ဗတ်ဗွာ ‘အဆင်သင့်ဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်သည်’/ ‘အသင့်ပြင်သည်’/ ‘ကြိုတင်ပြင်ဆင်သည်’ မဒ်ရ။ အဓိပ္ပါယ်ဗတ်အေဂံလိက်တုန် to prepare, to make ready မဒ် ရ။ နကိုအခပ်(ပ) ‘သရပ်ပဉ်’ လေဝ်ကို၊ နကိုအခပ်(ဖ) ‘သရပ်ပဉ်’ လေဝ်ကို မချူတ်ရ။ ‘သရောပ်ပဉ်’ ဝံ ဒ်ရမ်သင်ဒေသရောင် အဲစှော်စိုတ်ရ။

- ဌာန်ညွာင်ဟံအာရ၊ သို့ကောန်သမ္ဘာဇကုတံဂ်တံဂ် အာကိုပိုန်ရ။ ပွောင်ညးဂမ္တိုင် သမ္ဘာတရေံ ညးမဲ့ဂ် ဥပ္ပကာတ်ထေဇော်အိုတ်ရ။ ဟိုတ်ဒ်သံဂ်ရ ဆဇကုကလိဝံ ဂြိုင်အောန်လေဝ်ကိုဒ် ဂိုင်ကေတ်ရ။ ပဲ့သို့သမ္ဘာတရေံညးမဲ့ဂ် အာပကောံကိုတ်ပိုန်ဖအိုတ်ရ။ ဒကာဗြဂ်တုန်လေဝ် အတိုင်မစီရေင်သရပ်ပဉ်လဝ် သုပ္ပဗုဒ္ဓနတံဂ်လေဝ် ဆန်စန်သိုက်သိုက်စိုတ်ရ။ (၅၅၀။ ဇ-၁၄၆။ ပ-၄၀၈/၄၀၉။ အစွေံ။) ပဲ့မူဗွာ/ တပါးသောအရပ်သို့ မသွားမူကုန်၍ များသောအားဖြင့် မိမိတို့သားမယားအိမ်တို့သို့သာလျှင် သွား၍စားကုန်၏။ ထိုရဟန်းကြီးတို့တွင် တယောက်သောရဟန်းကြီး၏ မယားဟောင်းသည် ခပ်သိမ်းသော မထေရ်ကြီးတို့အား ကျေးဇူးပြုသည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ကြွင်းကုန်သော မထေရ်ကြီးတို့သည်လည်း မိမိတို့သည်ရ အပ်သော အာဟာရကိုယူ၍ ထိုမိန်းမ၏အိမ်၌လျှင်နေ၍ စားကုန်၏။ ထိုမိန်းမသည်လည်း ထိုရဟန်းကြီးတို့အား စီရင်မြဲတိုင်းသော ဟင်းလျာကိုလှူ၏။ (၅၅၀။ ပ-၆၀၀။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ Even when they went in quest of alms, they generally made for their wives’ and children’s houses and ate there. In particular, all these old men were maintained by the bounty of the wife of one of their number, to whose house each brought what he had received and there ate it, with sauces and curries which she furnished. (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-311)

- ပဲ့ကာလဂ် ချင်ဗာရာဏသီ သဘင်ဗွဲကတ္တိကာနက်သတ်ကျင်စိုပ် အိုတ်အလုံချင်ဂ် ညင်ရ်ချင် ဒေဝတ်ကို ဣလဝ်တဲ ဇန်ဂမ္တိုင် နိသဲကိုမဝေင်သဘင်ဂ်တဲ ဣအလကံရ်တောင်သ် သိုပွဲမြ

မောင် စီရင်သရုပ်ပချပ်ဒိုင်။ (၅၅၀။ ၉-၁၄၇။ ၀-၄၁။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ ထိုအခါ ဗာ ရာဏသီပြည်ဝယ် တန်ဆောင်မုန်းလည့်ဥဉ် လှည့်လည်သောပွဲသဘင်သည် ဖြစ်၏။ မြို့ကို နတ်မြို့ကိုကဲ့သို့ တန်ဆာဆင်ကုန်၏။ အလုံးစုံသောလူသည် ပွဲသဘင်ကစားခြင်းကို မှီသည် ဖြစ်၏။ (၅၅၀။ ၀-၆၀၃။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ Now in Benares there was held the night-festival of Kattika; the city was decorated like a city of the gods, and the whole people kept holiday. (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-312) (စပ်ကိုဝေါဟာရ ‘သရုပ်ပချပ်’ ဝွံတဲ မူမန်, မန်ဗ္ဗာ, မူအေဂံလိက် ဣပွပ်ဝေါဟာရ ဟွံဝွံအိုတ်ရ။)

- ပဲ့ကာလလှဟ်ဝွံတုန် အိုတ်ညးအလုံချင် ဟွံပမ္မဲတဲ သိုဒါန်ပရိက္ခရာသိုဖအိုတ်ဟွံတဲ သရုပ် ဗျပ်လဝ်တဲ ဒ်အာဓါလွတ်ပုန်။ ညးလှိုတံဂ် “ပရိက္ခရာတအံဝွံ ပိုသကိုအွာတီရ” ဣဇ္ဈဟ်ဂး။ ညးလှိုဂ် “ပိုသကိုကျက်ကောံသင်ရ” ဣဇ္ဈဟ်ဂး။ (၅၅၀။ ၉-၁၆၃။ ၀-၄၆၆။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ ဤအခါ၌ကား မြို့အလုံး၌ နေကုန်သောသူတို့သည် အလိုဆန္ဒကို ညှိညွတ်ကုန်၍ အလုံးစုံသောပရိက္ခရာ အလှူဝတ္ထုကို ဧရိဒ်ကုန်၍ နှစ်စုတို့သည်ဖြစ်ကုန်၍ အချို့သောသူတို့ သည် “ဤအလုံးစုံသော အလှူဝတ္ထုကို သာသနာတော်မှ တပါးသောအယူရှိကုန်သော အ ရှင်တို့အား လှူကုန်အံ့” ဟုဆိုကုန်၏။ အချို့ကုန်သောသူတို့သည် “ဘုရားအမှူးရှိသော ရ ဟန်းသံဃာတော်တို့အား လှူကုန်အံ့” ဟုဆိုကုန်၏။ (၅၅၀။ ၃-၆၂/၆၃။ ညောင်ကန်။) ပဲ့ မူအေဂံလိက်/ On this occasion all the inhabitants **had made** such such a collection of all necessaries; but counsels were divided, some demanding that this be given to the heretics, some speaking for those who followed the Buddha. (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-31)
- “ယွံတလညး၊ စိင်ချေဗိုလဗး ဗွဲမပြဟ် မရှာတ်သရုပ်ပချပ်လဝ်ညိ” ဂးတဲ သိုင်ဣန်နဲဒေဝ တ် စ်အာချင်သွပ်ဒမ်င်ဇကုရ။ (၅၅၀။ ၉-၂၂၈။ ၀-၆၄၅။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ (သိကြား မင်းသည် “မင်းမြတ်၊ ကောင်းပြီ” ဟုဝန်ခံ၍ “လျင်မြန်စွာ ဗိုလ်ပါကို ဧရိဒ်ခန့်ထား လော့” ဟုဆို၍ မိမိနေရာ တာဝတိံသာသို့သာလျှင် သွား၏။ (၅၅၀။ ၃-၂၉၁။ ညောင် ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ “Good, my king: hasten to **prepare** the army.” And so saying Sakka went back again to his own place. (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-149)
- နွံပဲ့ကာလမဲ့တဲ ဗောဓိသတ်(ဣသိ) တဲသျှင်လန်အာ ဝူကျက်စီရင်သရုပ်ပချပ်လဝ် ပင်ကွာင် ယာဂုတဲ ဟုံဒုဂ်ဂ္ဂိဏ္ဍာတ်အလင်ကာရတဲ ပဲ့ဒေန်ကျက်ဩ မလးပွပ်လဝ်ဂ် သိုမမှတ်မဲ့တဲဗောဓိ သတ်ဂ်ရ ပွအ်ပွဲကွေဟ်ယာတ်ဂ္ဂိဂ်တဲ သတိက်ဒိုင်ရ။ (၅၅၀။ ၉-၂၅၁။ ၀-၇၁၃။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ ထိုအခါ တနေ့သ၌ ဘုရားလောင်း(ရသေ့)သည် အလွန်ကြာမြင့်လတ်သော် မိဖု ယားသည် ခပ်သိမ်းသောခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို (အသင့်)ဧရိဒ်၍ ရေချိုး၍ တန်ဆာဆင်၍ ညောင်စောင်းငယ်ကိုခင်း၍ ဘုရားလောင်း၏လာခြင်းကိုမျှော်လျက် ပြေပြစ်သောအဝတ်ကို အလျော့လျော့ဝတ်၍ အိပ်၏။ (၅၅၀။ ၃-၃၇၃။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ One day

he (the Bodhisatta) tarried a long time. The queen had **made ready** all his food; she bathed and adorned herself, and prepared a low seat; with a clean robe thrown loosely over her, she reclined, waiting for the Bodhisatta to come. (The Jataka: Vol. I & II: Book III: p-191)

- ပွဲချင်သာရင့် သမ္မေဟ်မွဲဂ် ပွဲဂတမုက်သိုဇကုဂ် ကိုတက်ကွာဇွော်မွဲတဲ သင်ဂမ္တိုင် မပပခါန် ကိုကျာ်ဂ် နိမန်တဲ ဒါန်ပရိက္ခရာဒစံာ်ဂ် စီရင်လဝ်တဲ ပွဲသွာမပြဲဂ် ပွန်လဝ်ကျာ်ကောံသင်တဲ ဘောဇိန်မွဲကျာ်မပြဲဂ် ဖါပ်ကိုဒါန်တဲ တွာ်နသွက်ယးဂတဂ် **သရပ်ဗုဒ္ဓိလင်္ဂ**ပုန်ရ။ နနဲသင် ဝံ လက်ထပ်တဲ နိမန်သင်သိုကျာ် ဆက်အာတဲ ပွဲလ္လိတ်ထပ်တဲ ကျာ်တြဲသိုခမီမသုန်ကွံ သဗ္ဗဒါန်ပရိက္ခရာအိုသို ဗဂိန်ကိုအိုတ်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၃၁၆။ ၃-၁၇၆/၁၇၇။ အစွောံ။)
- “ယံသိုင်မပြဲ၊ ဒါန်မပြဲဂ် မရာတ်**သရပ်ဗုဒ္ဓိလင်္ဂ**ညိ။ ယးဂတ ပစ္စေဂဗုတ်ဂမ္တိုင် ပြာပ်ကျင် ရအံ” ဝိရုဂးတဲ ကိုစီရင်လဝ် အပေါတ်ဒါန်မပြဲဂ်တံဂ်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၄၉၅။ ၇-၃၄၃။ အစွောံ။)
- “ဟဲမတအံ၊ ကွီဖျါက်အဲ ညးမစ္ဆိလဝ် နရတ်ထပ်ပြကာ မဗဂန်ကေတ်ချေရတ်မျှိုင် မွဲးတံစီ ရေင်**သရပ်ဗုဒ္ဓိ**နင်ညိ။ စိင်ရတ်မျှိုင်ကယိုင်လူးထဝ်ဝံဂ် မွဲးတံ**သရပ်ဗုဒ္ဓိ**နင်ညိ။ ဖံဇွော်ကို ဖံ သိုင်ဃိုကို ဖံမန်ဒိုင်ကျာ်သင်တံဂ် ဩဝ်မွဲးတံတက်ဗရအိုတ်ညိ။ ယံမွဲးတံ၊ ချေမျှိုင်ကိုလူးထဝ်တံဂ် ဗွဲပရဟ် မွဲးတံကယိုင်**သရပ်ဗုဒ္ဓိ**နင်ညိ။ တဲဝံအဲသတိတ်ညာတ်ကောအဲ ကုသိစိတ္တပဏ္ဍိတညိ” ဂလာန်မြဝံ သိုင်ဟိုပအောင်ညးတဲ -။ (၅၅၀။ ၆-၄၉၈။ ၇-၃၈၅/၃၈၆။ အစွောံ။)
- “ယံဝိသုကမ္မ၊ ဩဝ်မွဲးပြာပ်အာတဲ အဿမာပိုတ်မျှိုင်ဇွိုင် ဗုတ်ပိဇောတြယောဇနာ မျှိုင်အနာံစံ သုန်ယောဇနာဂ် ကျိဗဒ်တဲ ပရိက္ခရာဂမ္တိုင်အိုသိုဂ် **ဩဝ်သရပ်ဗုဒ္ဓိလင်္ဂ**ညိ” သိုင်ကုန်ဂး။ (၅၅၀။ ၆-၅၀၉။ ၈-၁၁၅။ အစွောံ။) ပွဲမူဗ္ဗာ/ “အမောင်ဝိသုကြာ်နတ်သား၊ သွားချေ။ အလျားသုံးဆယ့်ခြောက်ယူဇနာ အနံတဆယ့်ငါးယူဇနာရှိသော ကျောင်းကိုဖန်ဆင်း၍ ရဟန်း ပရိက္ခရာတို့ကို **ပြည့်စုံစေလော့**” ဟု (သိကြားမင်း)စေ၏။ (၅၅၀။ ၈-၅၇၇။ ညောင် ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ He (Sakka) gave orders to Vissakamma: “Go, make a hermitage six and thirty leagues long and fifteen broad, and gather in it all that is necessary for the religious.” He (Vissakamma) obeyed; and made on the Ganges bank in a pleasant spot a hermitage of the required size, **prepared** in the leaf-huts pallets strewn with twigs or strewn with leaves, **made ready** all things necessary for the religious. (The Jataka: Vol. III & IV: Book XV: p-303)
- “ယံအမာတ်တံ၊ စိင်ကို ချေကို သတ်ဇိုင်ပန်ပိုသိုဖအိုတ်ဂ် **သရပ်ဗုဒ္ဓိလင်္ဂ**ညိ။ တဲဝံဟေင် အဲစံချင်ပိုတေရံ” ပြဘာဝတီဂး။ (၅၅၀။ ၆-၅၃၁။ ၉-၁၄၉။ အစွောံ။)